

Mariusz Rosik

"Verbum Vitae", Półrocznik Biblijno-Teologiczny nr 1: Kto będzie zbawiony?, Kielce 2002 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 9/2, 223-225

2001

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

zynierią genetyczną kwestia ta nabiera niespotykanego dotąd znaczenia, gdyż wielu specjalistów nie liczy się z nimi. Nic dziwnego, że obok przedstawienia przez J. Nowaka możliwości zastosowania inżynierii genetycznej w medycynie postawione zostało ważne pytanie o granice ludzkich działań w tej dziedzinie: R. Otowicz: *Czy terapeutyczny cel usprawiedliwia wszystkie środki?*, J. Kowalski: *Granice ingerencji człowieka w naturę w perspektywie teologiczno-etycznej*. Dla wielu badaczy prowadzone badania nie rodzą żadnych dylematów etycznych, ponieważ zarodek ludzki traktowany jest przez nich jako materiał genetyczny. Toteż M. Machinek twierdzi, że w refleksji nad moralnością działań w dziedzinie inżynierii genetycznej należy postawić istotne pytanie o początek życia ludzkiego. W ostatnim artykule J. Pięgsa zastanawia się, czy inżynieria genetyczna jest ostatecznie błogosławieństwem, czy przekleństwem dla człowieka?

Publikacja niniejsza odzwierciedla naukową debatę prowadzoną w ramach I Dni Interdyscyplinarnych w Olsztynie. Można w niej spotkać się z różnymi sposobami podejścia do omawianych zagadnień, z kontrowersyjnymi, czasem diametralnie różnymi ocenami osiągnięć inżynierii genetycznej, wynikającymi nieraz z różnic światopoglądowych. W omawianej książce można dostrzec, z jednej strony, głosy ostrzegające przed przesadnym demonizowaniem osiągnięć inżynierii genetycznej, np. przez pogłębianie lęku w odniesieniu do roślin i zwierząt transgenicznych, z drugiej zaś – ostrzegające przed ślełą wiarą w postęp oraz zredukowaniem człowieka do istoty jedynie uposażonej genetycznie. Przedstawione w publikacji referaty i dyskusje na temat etycznego wymiaru inżynierii genetycznej okazują się być ostatecznie batalią o koncepcję człowieka, o rozumienie jego praw i jego godności.

ks. Tadeusz Reroń

„Verbum Vitae”, Półrocznik Biblijno-Teologiczny nr 1: *Kto będzie zbawiony?*, wyd. Instytut Teologii Biblijnej „Verbum”, Kielce 2002, ss. 299

Z wielką radością powitać możemy na polskim rynku wydawniczym Półrocznik Biblijno-Teologiczny „Verbum Vitae”, wydawany przez Instytut Teologii Biblijnej „Verbum”. Zadaniem Instytutu jest dynamizowanie i harmonizowanie współpracy między biblistami i teologami. Nowe czasopismo jest jedną z inicjatyw służącą realizacji tego zadania. Jego Rada Naukowa oraz Redakcja szczyci się nazwiskami wielkich biblistów polskich (i nie tylko). Już sam ten fakt zapewnia kompetencję autorów publikowanych artykułów oraz ich wysoki stopień naukowości. Adresatami nowego pisma są jednak nie tylko środowiska w sensie ścisłym naukowe, ale także duszpasterze i wierni. Stąd troska o przystępność języka. Rozpiętość grona adresatów motywowana jest pragnieniem wydawców, aby pismo przyczyniało się do aktualizacji i inkulturacji słowa Bożego. Aktualizacja przesłania Biblii, jak pisze redaktor naczelny ks. Henryk Witczyk, nie może być ani selektywna, ani tendencyjna; inkulturacja zaś polegać ma na takim tworzeniu kultury chrześcijańskiej, aby obejmowała ona całą egzystencję człowieka.

Każdy z numerów zaczynającego się ukazywać czasopisma poświęcony jest odrębnemu tematowi. Numer pierwszy nosi tytuł *Kto będzie zbawiony?* Itinerarium proponowane

przez redaktorów daje całościowy wgląd w proponowaną tematykę, która przedstawiana jest, poczynając od Starego Testamentu, poprzez Nowy Testament, poprzez tradycję judaistyczną i międzytestamentową, poprzez nauki Ojców Kościoła, aż po współczesne nauczanie Kościoła. Ta logiczna w swej strukturze prezentacja poruszanej problematyki jest potwierdzona przez wewnętrzną budowę każdego numeru. Zawiera ona trzy elementy, zatytułowane kolejno: *Stary Testament*, *Nowy Testament* oraz *Ojcowie i życie Kościoła*. Ostatnia część czasopisma przedstawia omówienia wydarzeń świata biblijnego i recenzje.

W sekcji poświęconej zagadnieniom Starego Testamentu zamieszczone zostały cztery artykuły: *Zbawienie – zmaganie o Boże oblicze na twarzy Kaina (Rdz 4,1-16)*, autorstwa ks. W. Pikora (ss. 29-40); *Jozue – Jezus. Biblijna typologia Zbawiciela*, autorstwa ks. A. Troniny (ss. 41-56); *Pod władzą królewską (Ps 2)*, autorstwa o. S. Bazylińskiego OFMcon (ss. 57-74); oraz *Cierpienia Sługi Boga typem zbawczej pasji Chrystusa*, autorstwa ks. J. Lemańskiego (ss. 75-102). Wielkim zatroskaniem Boga jest przywrócenie Jego obrazu na obliczu człowieka – pisze ks. Pikor, snując rozważania na podstawie badań metodą narratywną opowiadania o Kainie i Ablu. Autor koncentruje się na znaczeniu hebrajskich terminów: twarz, pochylenie i wyniesienie, oraz na ich funkcji w narracji. Ks. Tronina przekonuje, że Jozue jest prototypem i antycypacją postaci Zbawiciela. Używając typologii jako istotnej zasady interpretacji biblijnej, autor wykazuje, że jak Jozue zastąpił prawodawcę Mojżesza, tak porządek łaski w Chrystusie zastępuje dawny porządek Prawa. Postać idealnego króla, zarysowana w mesjańskim Psalmie 2, jest przedmiotem rozważań o. Bazylińskiego. Ukazuje on, że jedynym królem świata, w tym narodów żyjących z dala od Bożego prawa, jest zawsze Jahwe, który panuje za pośrednictwem swego pomazańca. Skomplikowanymi problemami natury filologicznej Iz 52,13-53,12 zajmuje się ks. Lemański. Analiza egzegetyczna fragmentu Izajasza pozwala dostrzec silne związki łączące cierpienie Syna Bożego z Jego wywyższeniem.

W części dotyczącej zagadnień Nowego Testamentu czytelnik znajdzie pięć artykułów: „Kto może być zbawionym? (Mk 10,26), autorstwa ks. A. Maliny (ss. 105-122); *Eucharystia – sakrament zbawienia dla wielu*, ks. H. Witczyka (ss. 123-154); *Boża sprawiedliwość objawiająca się w zbawieniu przez krzyż*, ks. W. Rakocego (ss. 155-162); *Spotkanie ze Zmartwychwstałym jako podstawa Pawłowej misji do Żydów i pogan*, o. A. Gieniusza CR (ss. 163-184); oraz *Zbawieni przez miłość Baranka (Ap 1,5b-6)*, autorstwa o. W. Popielewskiego OMI (ss. 185-198). O tajemniczym napięciu pomiędzy zbawcą wszechmocą Boga a wolnością człowieka pisze ks. Malina. Zbawienie jest wynikiem osobowej relacji z Chrystusem. Właśnie odniesienie każdego wierzącego do Chrystusa decyduje o ostatecznym kształcie relacji z Bogiem. Zbawczą rolę Eucharystii rozważa ks. Witczyk. Sakrament ten jest głęboko zakorzeniony w ziemskiej działalności historycznego Jezusa, a przez uobecnienie Jego paschalnego misterium „teraz” prowadzi do zbawienia. Ks. Rakocy ukazuje, że w krzyżu Chrystusa dostrzec możemy dzieło Bożej sprawiedliwości, która przeniknięta jest Miłością. Odpowiadając teologom, którzy sądzą, iż krzyż nie był konieczny do zbawienia, autor przekonuje, że Bóg wybrał najdoskonalszy sposób dokonania tego dzieła. Na osobistą więź z Jezusem, która jest początkiem drogi zbawienia, wskazuje o. Gieniusz. W ten właśnie sposób rozpoczęło się zbawcze spotkanie z Bogiem w życiu św. Pawła, który – od tego momentu począwszy – traktuje swą misję jako doprowadzanie innych do osobistej relacji z Chrystusem. O zbawieniu mówi także księga

Apokalipsy, która ukazuje je jako dzieło Chrystusa – Baranka. Pierwszy hymn Apokalipsy jest, zdaniem O. Popielewskiego, wyrażeniem wiary w zbawczą miłość, która uwalnia od grzechów.

W części poświęconej Ojcom i życiu Kościoła zamieszczono cztery artykuły: *Chrystus jako Zbawiciel w alegoryczno-symbolicznej interpretacji epizodu o uciszeniu burzy (Mt 8,23-27; Mk 4,35-5,1; Łk 8,22-26)*, autorstwa ks. K. Bardskiego (ss. 201-226); „*Przyodziej ciała trofeum...*” *Soteriologia hymnów św. Ambrożego*, ks. T. Gaci (ss. 227-252); *Jezus jako Zbawiciel w nauczaniu Paulina z Noli*, ks. J. Pałuckiego (ss. 253-270); oraz *Teologia zbawienia w nauczaniu Jana Pawła II*, autorstwa ks. J. Kudasiewicza (ss. 271-289). Ks. Bardski zaprezentował niezwykle bogactwo patrystycznej interpretacji epizodu uciszenia burzy przez Jezusa. Przedstawił także nowe propozycje symbolicznego odczytania przesłania perykopy, które zawarte są w interpretacji chrzcielnej, misyjnej i skryptyrystycznej. W artykule ks. Gaci, prezentującym teologię hymnów św. Ambrożego, powraca myśl o tym, że zbawienie realizuje się na drodze osobistej relacji z Chrystusem. Myśl teologiczną Paulina z Noli rysuje przed czytelnikami ks. Pałucki. Według soteriologii w niej zawartej Jezus jest jak Woda, która ożywia, oczyszcza i nawadnia; jest jak Skala, z której tryskają źródła Ducha Świętego. W Chrystusie Zbawicielu Bóg objawia ludzkości swą miłość. Ks. Kudasiewicz zatrzymuje się nad nauczaniem papieskim. Człowiek nie jest w stanie zbawić sam siebie. Potrzebuje Zbawiciela. Zbawcza wola Boga dotyczy każdego człowieka, i to zarówno w wymiarze fizycznym, jak i duchowym. Jedyną odpowiedzią na tę wolę może być miłość.

Nowe pismo biblijne jest, jak pisze w swym słowie ks. bp K. Ryczan, odpowiedzią na wezwanie Soboru Watykańskiego II, aby coraz bardziej otwierać przed wiernymi skarbiec Objawienia. Pomimo upływu trzydziestu prawie lat, wezwanie to nie traci na aktualności. Przyjmując z radością do rąk czasopismo „*Verbum Vitae*” pozostaje życzyć Zespołowi Redakcyjnemu i Wydawcy, by rozpoczęte dzieło służyło przekazywaniu rzetelnej i głębokiej myśli teologicznej szerokiej rzeszy czytelników.

ks. Mariusz Rosik